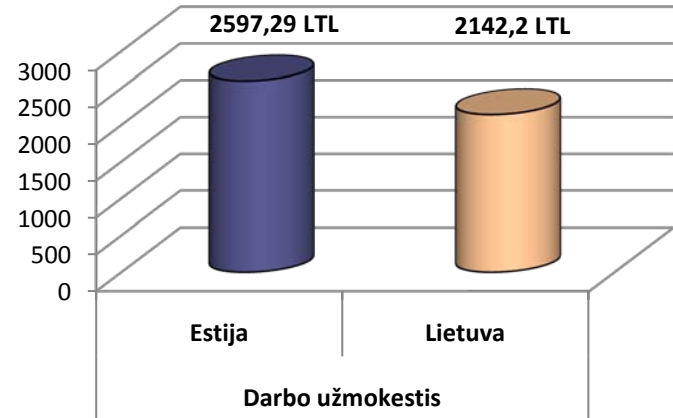
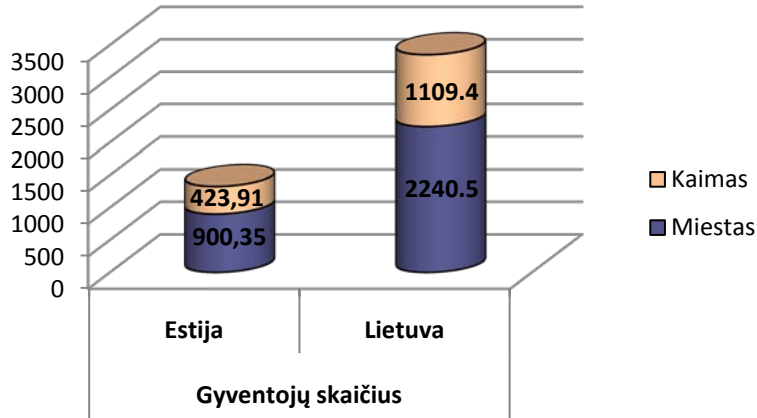

Estijos rinka BENDRADARBIAVIMO GALIMYBĖS

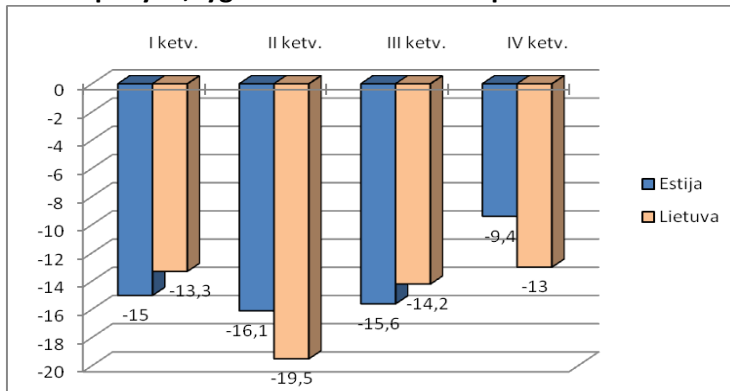
Mindaugas PAULIUKAS
LR KOMERCIJOS ATAŠĖ ESTIJOJE

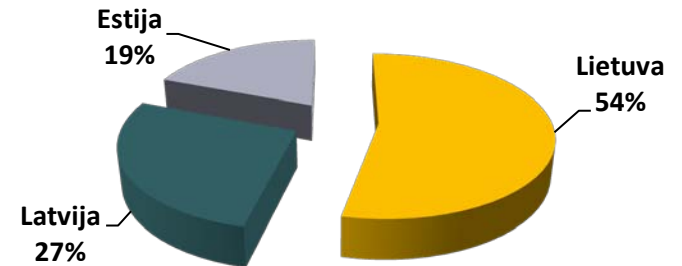
Estija vs. Lietuva

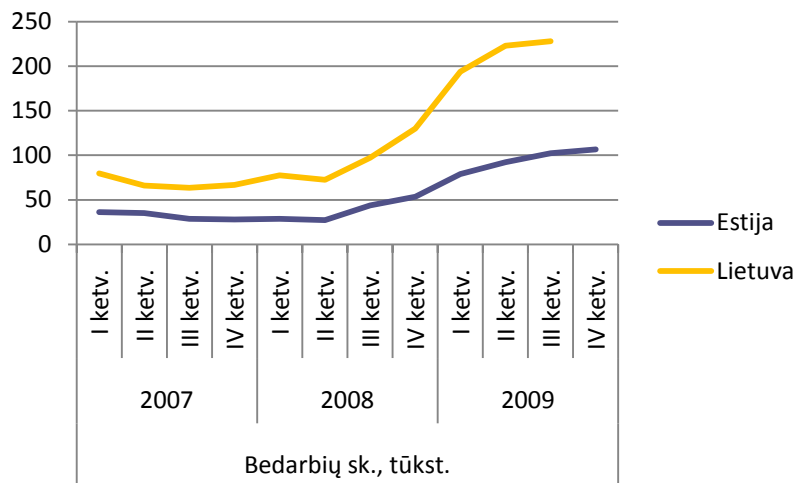
BVP pokytis, lyginant su 2008 m. tuo pačiu ketv.

Baltijos šalių BVP, 2009 m. I-III ketv.

Estija vs. Lietuva

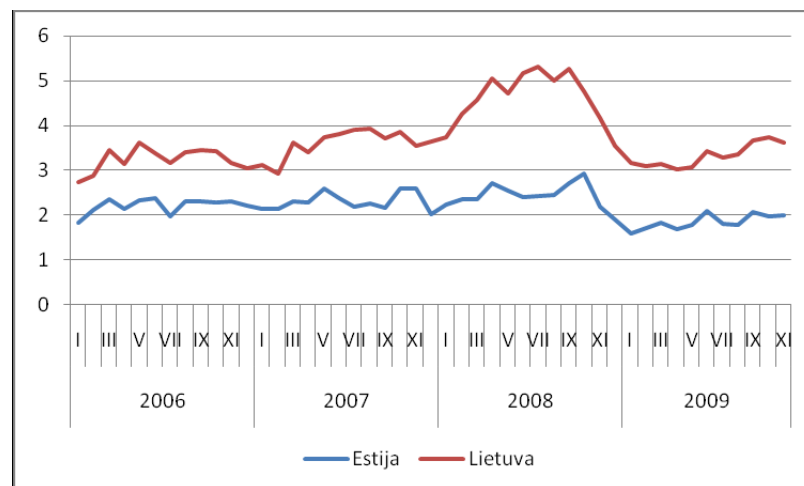

Eurostat duomenys:

2009 m. rugsėjo mėn. bedarbystės lygis:

- ES (27) – 9,4 proc.
- Estija – 15,2 proc.
- Lietuva – 14,6 proc.

Eksporto apimtys (mlrd. LTL)

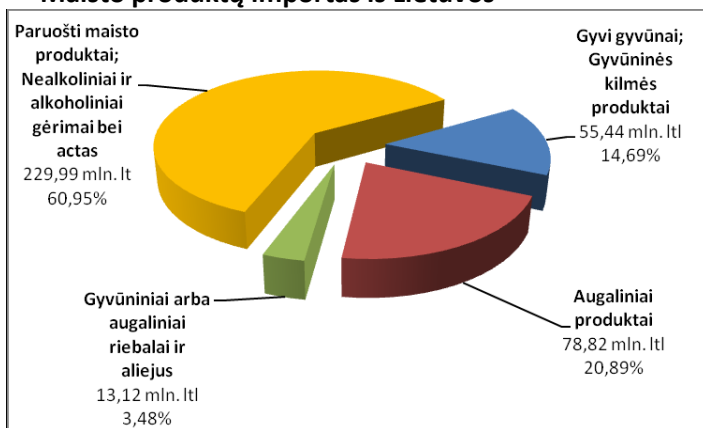

Svarbiausi eksporto partneriai, 2009 m.			
Estija	proc.	Lietuva	proc.
<i>Suomija</i>	18,34	<i>Rusija</i>	13,2
<i>Švedija</i>	12,51	<i>Latvija</i>	10,0
<i>Latvija</i>	9,72	<i>Vokietija</i>	9,7
<i>Rusija</i>	9,31	<i>Lenkija</i>	7,2
<i>Vokietija</i>	6,21	<i>Estija</i>	7,2
<i>Lietuva</i>	4,88	<i>Nyderlandai</i>	5,1
<i>JAV</i>	4,28	<i>Baltarusija</i>	4,7

Maisto produktai

Maisto produktų importas iš Lietuvos

Maisto produktų importo iš Lietuvos pokytis, lyginant su 2008 m. I-XI mėn.

- Gyvi gyvūnai, gyvūninės kilmės produktai (-5,6 proc.)
- Augaliniai produktai (-20,0 proc.)
- Gyvūniniai arba augaliniai riebalai ir aliejus (+81,2 proc.)
- Paruošti maisto produktai,... (+5,2 proc.)

Pagrindiniai importo partneriai (mln. LTL; pokytis lyginant su 2008 m. I-XI mėn., proc.)

I Gyvi gyvūnai; gyvūninės...		II Augaliniai produktai		III Gyvūn. arba augal. riebalai ir...		IV Paruošti maisto produktai;...	
Suomija	102,36 (-0,22 %)	Nyderlandai	127,42 (-12,41 %)	Vokietija	33,12 (-67,95 %)	Lietuva	229,99 (+5,23 %)
Danija	74,17 (-26,58 %)	Suomija	108,30 (-13,66 %)	Baltarusija	32,40 (+62 kartus)	Suomija	221,03 (-17,11 %)
Lietuva	55,44 (-5,55 %)	Lietuva	78,82 (-19,95 %)	Rusija	17,32 (+137,55 %)	Latvija	210,94 (-12,83 %)
Latvija	55,06 (-24,97 %)	Latvija	69,61 (+2,75 %)	Lietuva	13,12 (+81,20 %)	Lenkija	142,27 (+3,38 %)
Vokietija	38,13 (-14,01 %)	Ispanija	36,02 (-12,64 %)	Indonezija	11,55 (+0,07 %)	Vokietija	139,13 (+6,49 %)

Maisto produktai II

Maisto produktų kainos "Selver" parduotuvėje Taline

Rukyta dešra "Woru Kuninga", 1 kg.	221,44 EEK	48,87 LTL
Atšaldyta vištiena (broileris), 1 kg.	36,90 EEK	8,14 LTL
Kiaulienos faršas, 1 kg.	44,22 EEK	9,76 LTL
Pieniškos dešrelės "Rakvere", 1 kg.	53,80 EEK	11,87 LTL
Kiaušiniai, 1 vnt.	1,85 EEK	0,41 LTL
Fermentinis sūris "Eesti Juust:", 1 kg.	130,00 EEK	28,69 LTL
Sviestas 82%, 1 kg.	94,00 EEK	20,74 LTL
Grietinė 20%, 1 kg.	23,00 EEK	5,08 LTL
Pienas 2,5%, 1 ltr.	7,90 - 12,90 EEK	1,74 - 2,85 LTL
Degtinė "Viru Valge", 1 ltr.	207 EEK	45,58 LTL
Alus "Saku Orginaal", 1 ltr.	23,80 EEK	5,25 LTL
Bananai, 1 kg.	17,50 EEK	3,86 LTL
Pomidorai (Ispanija), 1 kg.	33,90 EEK	7,48 LTL
Svogūnai (Lenkija), 1 kg.	7,50 EEK	1,66 LTL
Morkos (Estija), 1 kg.	3,50 EEK	0,77 LTL
Bulvės (Estija), 1 kg.	4,20 EEK	0,93 LTL

Potencialios eksporto į Estiją prekės

Actas ir acto pakaitalai

Gyvūniniai arba augaliniai riebalai ir aliejus bei jų skilimo produktai

Grūdinės kultūros

Mėsa ir valgomieji mėsos subproduktai

Mielės

Padažai ir jų pusgaminiai (koncentratai)

Paukščių kiaušiniai

Prieskoniai

Stiprūs alkoholiniai gėrimai

Tešlos gaminiai įdaryti mėsa arba kitais produktais

Valgomosios daržovės ir kai kurie šakniavaisiai bei gumbavaisiai

- Populiarsnės Estijos gamintojų maisto prekės
- Auga "eco" maisto prekių populiarumas
- Maisto prekių pasirinkimas yra didelis, tačiau Lietuvoje (tam tikrose kategorijose) žymiai įvairesnis

Mediena ir baldai

2009 m. sausio 1 d. duomenys

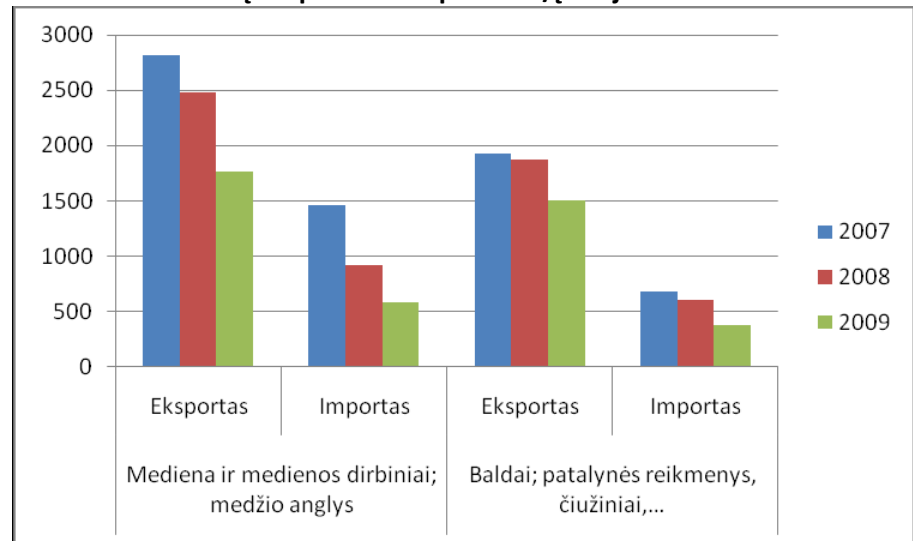
	Įmonių skaičius	Grynasis pelnas / nuostolis, tūkst. LTL
Medienos ir medienos gaminių, išskyrus baldų, gamyba	1078	-25977
Baldų gamyba	516	-22000
Mažmeninė prekyba baldais, apšvietimo įranga ir kt. namų apyvokos reikmenimis	254	8147

- Prekybos mediena ir baldais apimtys su Lietuva sumažėjo daugiau nei per pusę
- Estijos medienos ir baldų pramonė orientuota į eksportą
- Baldų kainos specializuotose baldų parduotuvėse vidutiniškai 10 proc. aukštesnės nei Lietuvoje

2009 m. I-XI mėn. medienos ir baldų importas į Estiją (mln. LTL)

Mediena ir medienos dirbiniai; medžio anglys		Baldai; patalynės reikmenys, čiužiniai,...	
Rusija	185,28	Suomija	108,69
Latvija	151,27	Lenkija	48,03
Suomija	43,47	Latvija	30,97
Vokietija	33,98	Italija	29,92
Lietuva	33,42	Kinija	28,48
Švedija	29,30	Vokietija	26,92
Lenkija	19,59	Lietuva	18,79

Medienos ir baldų eksportas ir importas iš/į Estijos

Metalo apdirbimas ir gaminiai

	Įmonių skaičius		Grynasis pelnas / nuostolis, tūkst. LTL	
	2008 m. sausis	2009 m. sausis	2008 m. sausis	2009 m. sausis
Geležies ir plieno bei fero lydinių gamyba	0	0	0,0	0,0
Plieninių vamzdžių, vamzdelių, tuščiavidurių profilių ir pan. jungiamųjų detalių iš plieno gamyba	2	3	n/d	n/d
Kitų produktų, iš pirminio apdirbimo plieno, gamyba	0	1	0,0	n/d
Gaminių, iš brangiųjų ir kitų spalvotųjų metalų, gamyba	3	6	n/d	24522,6
Metalų liejinių gamyba	10	10	930,8	629,6
Konstrucinių metalo gaminių gamyba	395	424	111911,5	47426,2
Metalinių cisternų, rezervuarų ir talpyklų gamyba	7	11	n/d	2391,8
Garų generatorių, išskyrus centrinio šildymo karšto vandens katilus, gamyba	1	0	n/d	0,0
Ginklų ir šaudmenų gamyba	1	0	n/d	0,0
Kalimas, presavimas, štapavimas ir formavimas iš metalo	29	33	-1915,6	-572,6
Metalų apdorojimas ir dengimas, mechaninis apdirbimas	259	262	27700,0	-11355,5
Valgomųjų įrankių, kitų įrankių ir bendrųjų metalo dirbinių gamyba	24	23	2188,6	-3429,7
Kitų metalo gaminių gamyba	163	165	50934,6	20361,4

Netaurieji metalai ir jų netauriųjų metalų dirbiniai

Eksportas		Importas	
Šalis	Mln. LTL	Šalis	Mln. LTL
Suomija	408,8	Suomija	389,5
Švedija	178,9	Vokietija	210,7
Vokietija	162,5	Švedija	204,9
Turkija	156,9	Lenkija	148,2
Latvija	155,5	Latvija	137,5
Rusija	128,5	Rusija	84,5
Danija	104,8	Prancūzija	75,8
Norvegija	86,0	Lietuva	59,7
Lietuva	66,8	Nyderlandai	56,1
Lenkija	62,1	Ukraina	51,7

- Metalo apdirbimas turi senas tradicijas Estijoje
- Metalo ir metalo gaminių kategorijai priskiriamų prekių importo apimtys iš Lietuvos per paskutinius dvejus metus sumažėjo dvigubai, tačiau Lietuva yra tarp pagrindinių šio kategorijos prekių importuotojų

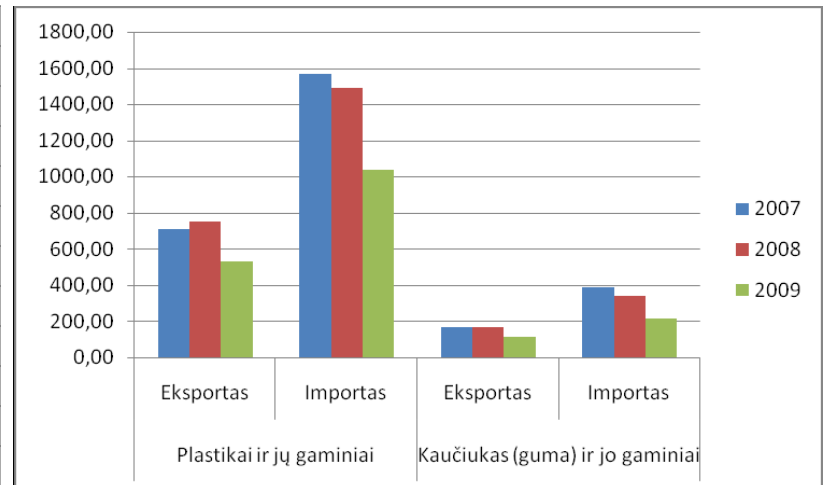
Plastikas ir guma

- Tam tikrų kategorijų prekių importo apimtys iš Lietuvos sudaro 100 proc. tos kategorijos prekių importo į Estiją apimčių (pvz.: stireno polimerai, kurio sudėtyje acetilo skaičius ne mažesnis kaip 175, kopolimeras bei akrilo ir metakrilo esterių kopolimeras, plėvelės, kurios storis ne didesnis kaip 150 mikrometrų)
- Impregnavimui ir pan. naudojamų amino dervų importas į Estiją siekė 46,6 mln. LTL, tačiau iš Lietuvos, šios kategorijos prekių nebuvo importuota

	Įmonių skaičius		Grynasis pelnas / nuostolis, tūkst. LTL	
	2008 m. sausis	2009 m. sausis	2008 m. sausis	2009 m. sausis
Gaminių iš gumos (kaučiuko) gamyba	22	19	4908,6	3379,8
Gaminių iš plastiko gamyba	168	156	43799,0	-9458,4

Plastikai ir jų gaminiai			
Eksportas (mln. LTL)		Importas (mln. LTL)	
Suomija	95,34	Vokietija	188,87
Švedija	85,80	Suomija	183,48
Rusija	80,14	Lietuva	94,93
Latvija	71,78	Latvija	90,97
Lietuva	51,11	Švedija	87,42
Kaučiukas ir jo gaminiai			
Eksportas (mln. LTL)		Importas (mln. LTL)	
Suomija	36,79	Vokietija	49,04
Lietuva	18,25	Lenkija	29,40
Vokietija	18,10	Suomija	23,58
Latvija	17,13	Latvija	23,39
Švedija	10,59	Švedija	18,15

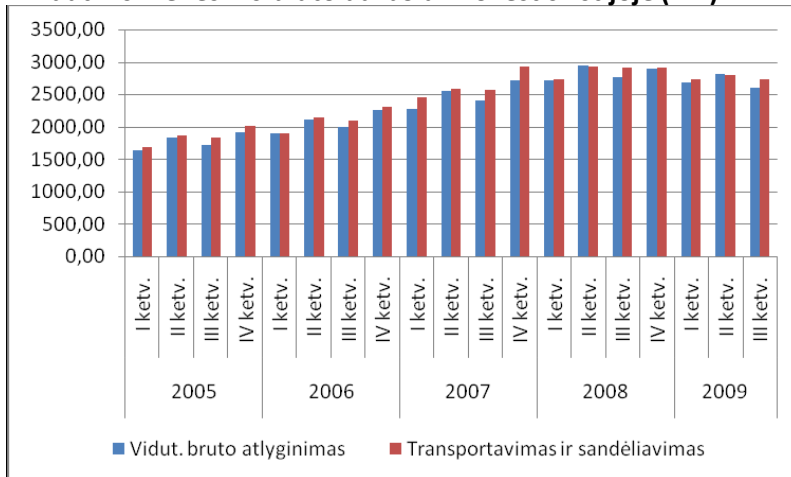
Plastiko ir kaučiuko bei jų gaminių eksportas ir importas iš/į Estijos

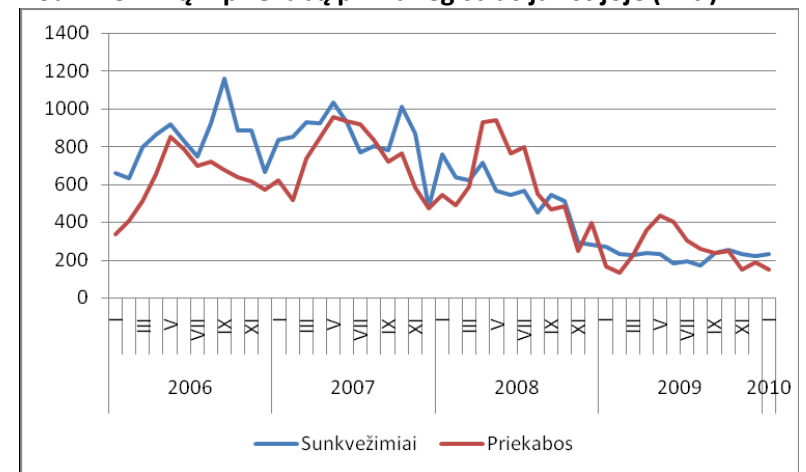
Transportas

	Įmonių skaičius		Grynasis pelnas / nuostolis, tūkst. LTL	
	2008 m. sausis	2009 m. sausis	2008 m. sausis	2009 m. sausis
Transportavimas ir sandėliavimas	3695	3861	537886,9	660636,8
Sausumos transportas ir transportavimas vamzdynais	2669	2845	187015,8	20067,3
Geležinkelio transportas	10	9	65310,2	30375,7
Kitas keleivinis sausumos transportas	248	293	-40176,3	-42760,5
Krovininis kelių transportas ir perkraustymo paslaugos	2411	2543	161882,0	32452,2

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Estijoje (LTL)

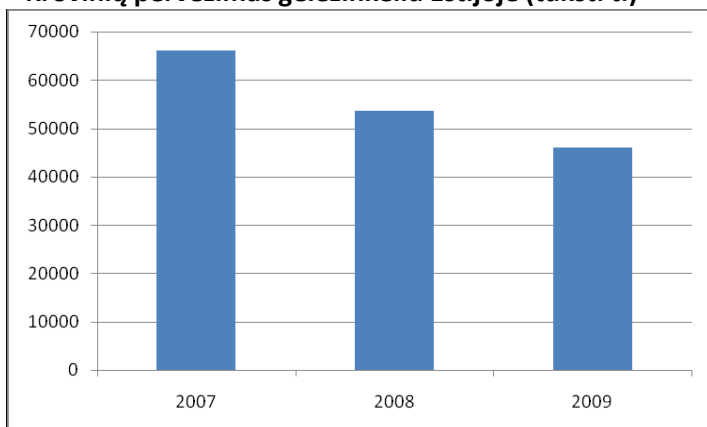

Sunkvežimių ir priekabų pirma registracija Estijoje (vnt.)

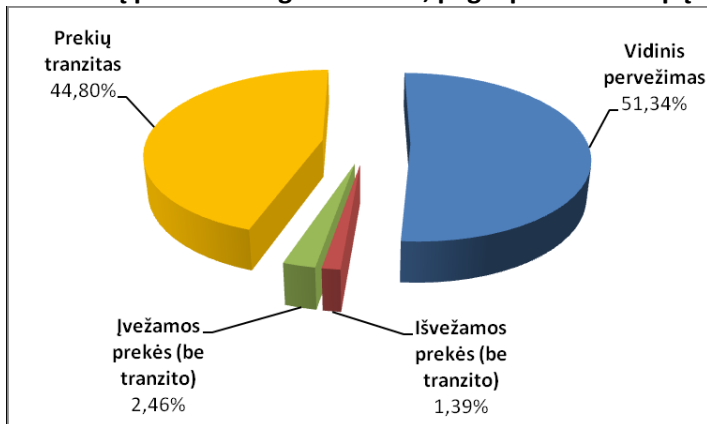

Transportas II

Krovinių pervežimas geležinkeliu Estijoje (tūkst. t.)

Krovinių pervežimas geležinkeliu, pagal pervežimo tipą

Krovinių pervežimas (tūkst. tonų)

		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
2007	Viso:	29633	28323	24633	25697
	Kelių transportu	9882	10166	9362	9113
	Geležinkelio transportu	19516	17889	14853	16280
	Jūrų transportu	234	267	417	303
	Vidaus vandenų transportu	0	0	0	0
	Oro transportu	1	1	1	1
2008	Viso:	23249	21989	22287	22094
	Kelių transportu	7610	9626	10040	8512
	Geležinkelio transportu	15346	12122	12007	13277
	Jūrų transportu	292	241	240	304
	Vidaus vandenų transportu	0	0	0	0
	Oro transportu	1	0	0	1
2009	Viso:	22309	18497	18790	..
	Kelių transportu	9522	7499	7172	..
	Geležinkelio transportu	12497	10598	11269	..
	Jūrų transportu	290	400	349	..
	Vidaus vandenų transportu
	Oro transportu	0	0	0	..

Potencialios eksporto prekės ir paslaugos

- Medicinos ir asmens higienos reikmenys, vaistai, vitaminai
- Pakavimo medžiagos
- Transportavimo paslaugos
- Ekologiniai maisto produktai
- IT servisas
- Buitinio aptarnavimo paslaugos (siuvimas, kirpimas ir t.t.)
- Kailiai ir dirbiniai iš kailių
- Šaukštai, šakutės, samčiai, putų graibštai, torto mentelės ir panašūs virtuvės arba stalo įrankiai
- Sporto ir laisvalaikio rūbai (priklausomai nuo sezono)
- Per pastaruosius 2 metus, ypatingai auga rūdų, šlakų ir pelenų kategorijai priskirtų prekių importo apimtys į Estiją (lyginant su 2007 m. importo apimtys padidėjo 5 kartus). 2009 m. iš šios kategorijos prekių didžiausią dalį sudarė niobio, tantalio, vanadžio arba cirkonio rūdų ir koncentratų importas, tačiau beveik visos (15 mln. LTL) šios rūdos ir koncentratai buvo įvežti iš Tanzanijos.
- Potencialus taikinytis eksportuotojams – Estijos krašto apsauga, specialiosios pajėgos (gaisrinė, policija ir pan.). Priklausomai nuo tenderio, tačiau gali būti perspektyvu tekstilės, maisto, avalynės gamintojams.

Verslo etika ir kultūra Estijoje

- Paspausti ranką susitikus yra **normalus dalykas**
- Panašiai, kaip ir Skandinavijoje, jei nėra artimo fizinio kontakto būtinybės – **jo ir nereikia**
- **Punktualumas** yra svarbi verslo Estijoje dalis
- **Diskusijos** gali prasidėti pokalbiu apie orą, bet **dažniausiai baigiasi apie politiką ir verslą**
- Estų humoras yra sarkastiškas ir estai moka pasijuokti iš savęs (tik nereikia persistengti, demonstruojant kiek daug anekdotų žinote apie estus)

Verslo etika ir kultūra Estijoje

- Pertraukti pokalbj yra **labai nemandagu**
- Pokalbio metu **ilgos pauzės yra dažnos**
- Estų mentalitetui būdingas **skepticizmas**, todėl skubinti juos priimti sprendimus **nėra priimtina** – derybos gali užtrukti gerokai ilgesnį laiką nei Vakarų Europoje (įprasta detales derinti elektroniniu paštu), derybų metu **sąžiningumas ir tiesumas yra pageidautini**
- **Mandagumas ir kompetencija** yra Jūsų sėkmės Estijoje garantas

Vartotojų elgesys

- Estijos vartotojai stengiasi **pirmieji įsigyti** IT, technikos ir pan. **naujoves**
- Pakankamai **konservatyvūs madoje**, tačiau kreipia dėmesį į mados tendencijas bei prekės ženklus
- Vartotojai Estijoje **pirmenybę teikia** vietinių maisto produktų ir gėrimų gamintojų prekėms, tačiau tam tikrų kategorijų atvežtiniai produktai, taip pat “randa savo pirkėją”.
- Vartotojai Estijoje yra “ištikimi prekės ženklui”, todėl jei atvežta prekė ar produktas yra “priimamas” – **sėkmė bus ilgalaikė.**

Estai apie Lietuvą yra gerokai geresnės
nuomonės, nei mes apie savo šalį!

AČIŪ UŽ DĖMESĮ!